

Recense. Sir James Jeans: Vesmír kolem nás

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, Vol. 61 (1932), No. 3, R80

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/124111>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1932

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

tne kruh O v bodech A a B . Je-li $\sphericalangle BOY = \beta$, $\sphericalangle XOY = \alpha$, potom $\alpha + \beta = 30^\circ$, neboť oblouk $\widehat{AB}$ odpovídá 120° .

Potom $\sphericalangle XON = 60^\circ - \alpha = 2\alpha + 2\beta - \alpha = \alpha + 2\beta = \sphericalangle NXO$
 $\sphericalangle MNO = 2(\alpha + 2\beta) = 2\alpha + 4\beta = \sphericalangle NMO$,

tedy

$\sphericalangle MON = 180 - 2 \cdot \sphericalangle MNO = 6\alpha + 6\beta - (4\alpha + 8\beta) = 2\alpha - 2\beta$,

z čehož

$$\varphi = \sphericalangle XOM = (\alpha + 2\beta) + (2\alpha - 2\beta) = 3\alpha, \text{ takže } \alpha = \frac{1}{3}\varphi.$$

Recenze. Sir James Jeans: Vesmír kolem nás. Z angličtiny přeložil Dr. Boh. Mašek. Praha 1931, br. Kč 36.—, váz. Kč 48.—.

Je to vzácná kniha i bohatstvím látky i uspořádáním. Zůstávajíc důsledně na půdě zjištěných fakt, uvádí čtenáře do světa zákonů spořádání nejmenších částic, jejichž rozsah je nepředstavitelně malinký, ukazuje postupně zbudování těles nebeských, jejich systémů, poučuje o sestavách těchto do nesmírných skupin v počtu nepředstavitelném i v rozsahu tak ohromném, že v něm i časy potřebné ke znatelným změnám přesahují myslitelné stáří lidstva.

Kniha poučuje o orientaci ve vesmíru, o fyzikálních vlastnostech prostoru, o záření, jež je hlavním zdrojem našeho poznání světa, o podstatě hmoty, vzniku hvězd i jejich vývoji, a podává výhledy do daleké minulosti i budoucnosti. Uhrnem podává po stránce astronomické velmi úplný názor světový.

Výklad všude doveden do doby nejnovější, založen na dokonalém ovládnutí všech pramenů, které pokud třeba i citovány, ale tak uspořádán, že je přístupný každému průměrnému čtenáři. Vzbuzuje velmi živé jeho obrazotvornost ve smyslu nejušlechtilejším, a tím mu poskytne požitek rovnocenný s nejlepší prací poetickou.

Velmi četné poznatky objasněny výkresy a 28 tabulek s fotografickými snímky podporuje pochopení.

V dnešní záplavě našeho knižního trhu překladovou literaturou, namnoze nevítanou, je Jeansovo dílo vynikající výjimkou i po stránce vnější úpravy i po stránce textové. Pokud se vyskytly některé tvrdosti syntaktické, dají se omluvit už tím, že nejsou četné, a že názory o zákonech stavby větné nejsou u nás dost ustáleny.

Všichni, kdož se přičinili o zdar tohoto díla, zaslouží, aby se jim dostalo uznání co největším rozšířením knihy.